

La victòria del Cabanyal

L'acte^u del Tribunal Superior de Justícia del País Valencià del passat 29 de gener, que suspèn cautelarment els enderrocaments al Cabanyal, és la primera victòria dels veïns d'aquest antic poble de pescadors sobre l'Ajuntament de València, que vol allargar l'avinguda de Blasco Ibáñez pel mig del seu barri. Una lluita que barreja mobilitzacions exercides en molts fronts i la pervivència d'un entorn de gran valor arquitectònic i vida pròpia que ara, finalment, es pot salvar.

El triomf de l'urbanisme humà

'No passaran'.
Aquesta és la consigna de lluita dels veïns del Cabanyal contra el projecte d'ampliació de l'avinguda de Blasco Ibáñez que ha aconseguit bastir una xarxa de complicitats inusual en el món veïnal, artístic i intel·lectual, i d'experts urbanístics. Un crit per la supervivència del barri que ha travessat, fins i tot, les fronteres de l'estat espanyol i que ha assolit la primera victòria provisional.

L'Ajuntament de València iniciava l'any 1997 els tràmits per dur a terme un dels grans projectes urbanístics del programa electoral del PP, la prolongació de l'avinguda de Blasco Ibáñez fins a la mar travessant pel mig el barri del Cabanyal, un antic poble de pescadors amb vida i costums propis annexionat fa 105 anys a la ciutat de València. L'alcaldesa Rita Barberà es disposava a fer realitat un dels somnis centenaris de la burgesia valenciana, el d'obrir una nova via des del centre de València fins a la mar.

Els diversos projectes dissenyats des de fa cent anys per connectar aquesta avinguda amb la Mediterrània havien fracassat, però Rita va posar-se'l al cap com una de les principals fites del seu mandat. El mes de març del 1998, el pleinari de l'Ajuntament de València, amb els vots en contra de tota l'oposició, acordava de sotmetre a informació pública el Pla de Reforma Interior del Cabanyal-Canyamelar, el primer pas per fer realitat aquest projecte, que després dels diversos tràmits acabaria qualificant-se com a Pla Especial de Reforma Interior del Cabanyal-Canyamelar (PERI). Aquest PERI s'anunciava com un projecte de rehabilitació d'aquest barri abandonat des de fa dècades per les autoritats de la ciutat, però, sobretot, com una forma d'afrontar un dels dèficits del cap i casal: les connexions amb la mar.

La solució elegida va ser l'allargament de l'avinguda de Blasco Ibáñez, travessant pel mig, d'oest a est, el barri del Cabanyal, amb una via de 48 metres d'amplària, el conseguint csbudellament de la peculiar estructura reticular d'aquest antic poble i la destrucció de bona part del conjunt d'edificis moder-

nistes populars declarats **Be d'Interès Cultural (BIC)** l'any 1993 pel seu gran valor arquitectònic (vegeu les fotografies a les pàgines 26 i 27). Precisament, la protecció d'aquests edificis declarats com a BIC, situats al centre de l'avinguda dissenyada, ha estat el principal argument utilitzat el passat 29 de gener pel Tribunal Superior de Justícia (TSJ) del País Valencià per paraitzar cautelarament els enderrocaments dels 1.651 habitatges previstos per l'Ajuntament. Una decisió judicial que paraitzarà durant un mínim de dos anys el PERI de l'Ajuntament i que pot tombar definitivament un dels grans projectes de Rita Barberà. Aquest acte judicial és el darrer esglaó d'una mobilització inèdita a la ciutat de València des de fa molts anys i que ha acabat, de moment, amb la principal entropessada de Barberà des que va arribar a l'alcaldia l'any 1991.

A començament de l'any 1998, pocs mesos després que l'Ajuntament de València presentara públicament el projecte definitiu, naixia la Plataforma Salvem el Cabanyal, un col·lectiu de veïns d'aquest antic poble que va esdevenir en molt poc temps un dels pitjors malsons de l'alcaldesa de València i del seu regidor d'Urbanisme, Miquel Domínguez.

Salvem el Cabanyal, des d'un primer moment, va estructurar-se com un moviment amb contorns innovadors que va actuar en molt diversos fronts. Ha convocat unes quantes manifestacions pel Cabanyal, una vaga de fam, perolades a les portes dels plenaries municipals i encadenaments a l'edifici de l'ajuntament nou, entre d'altres mobilitzacions. L'èxit espectacular d'aquesta plataforma ha estat amanit també amb un suport insòlit a les seues reivindicacions d'artistes, intel·lectuals i tècnics de les diverses dis-

ciplines urbanístiques dins i fora de l'estat espanyol. A més, ha obert un front judicial que ha estat, al capdavant, el que els ha donat aquesta primera victòria provisional.

Salvem el Cabanyal organitza cada any des del 1998 "Cabanyal portes obertes", unes jornades en les quals s'exposen obres de diversos artistes a les cases que l'Ajuntament té previst enderrocar. En aquestes jornades han col·laborat Andreu Alfaro, Artur Heras, Carmen Calvo i l'Equipo Límite, entre molts creadors més. L'any 2000, en una edició ben especial, van tornar al Cabanyal les obres de Josep Renau, el cartellista nascut i criat en aquest barri que després de la guerra del 36-39 es va haver d'exiliar.

Un altre dels fronts que ha minat el projecte de prolongació de l'Ajuntament ha estat el del suport dels arquitectes i urbanistes a les pretensions dels veïns del Cabanyal mobilitzats, és a dir, que s'inverteixa en la rehabilitació del barri, però sense partir-lo pel mig. L'arquitecte nord-americà Richard Meier, premi Pritzker, Oriol Bohigas, dissenyador de la Barcelona olímpica, o l'arquitecte Manuel de Solà-Morales són alguns dels experts en urbanisme que han arremès contra el projecte de l'Ajuntament. Els veïns han rebut també el suport de professors de la Universitat Complutense de Madrid, de la Universitat Politècnica de Catalunya i de la Uni-

Rita Barberà i Oriol Bohigas. L'arquitecte assegura que, per al Cabanyal, hi ha actuacions d'esponjament molt més adequades que l'"esbudellament" planejat per l'alcaldeessa.

Oriol Bohigas: "El Cabanyal necessita reformes interiors profundes, però no cal que l'Ajuntament el destrossi"

versitat Politècnica de València. També la Junta de la Facultat de Dret de la Universitat de València va aprovar un informe en el qual desqualificava amb duresa el projecte del PP. La polèmica ha travessat, fins i tot, les fronteres de l'estat espanyol. El diari dretà parisenc *Le Fi-*

garo publicava fa un any un reportatge contra els plans de Barberà amb el títol "Vandalisme oficial a Espanya".

Bohigas, que l'octubre del 2001 dirigia les jornades "Una mirada sobre el Cabanyal", organitzades per la Universitat Politècnica de València, creu que

Instantània d'una de les múltiples perolades convocades pels veïns del Cabanyal a les portes de l'Ajuntament de València. L'oposició als plans de l'Ajuntament ha estat expressada amb múltiples fórmules.

Imatge de Josep Renau i d'un dels seus fotomuntatges al "Cabanyal, portes obertes" del 2000. Part de la seua obra va ser exposada a les cases que l'Ajuntament vol enderrocar per prolongar Blasco Ibáñez.

aquest barri necessita una reforma interior profunda, però no la que vol dur a terme l'Ajuntament de València, que es basa en una visió excessivament simplista. "S'ha d'estudiar què passa amb l'organització interior del Cabanyal, amb la circulació o amb la reconstrucció del Passeig Marítim. L'Ajuntament hauria de recollir opinions. La millor solució és convocar un concurs públic. No cal que destrossi un barri", opina. Bohigas considera que hi ha actuacions més suaus i respectuoses amb el barri per aconseguir la rehabilitació i la millora de la connexió del centre de València amb la mar.

La plataforma Salvem el Cabanyal i la resta d'associacions de veïns implicades en l'oposició al projecte municipal han denunciat constantment que, ben lluny de les declaracions oficials, la Corporació municipal no vol rehabilitar el Cabanyal. "El pla de l'Ajuntament té l'objectiu d'aconseguir diners per a la prolongació, però no té previst donar diners per a la rehabilitació", assegura Josep Lluís Ramos, advocat de Salvem el Cabanyal i autor del recurs que ha paralitzat el projecte de prolongació.

L'Ajuntament de València manté atuades des de fa més de dues dècades totes les llicències de reforma o de rehabilitació d'habitatges al barri del Cabanyal, un fet que, juntament amb la manca d'inversions, ha conduït a una progressiva degradació de l'entorn que

L'Ajuntament ha presentat recurs de súplica al TSJ del País Valencià perquè reconsidere la decisió i, en cas de perdre, pot acudir al Tribunal Suprem

molts veïns denuncien que és intencionada.

L'alcaldesa de València, de fet, va assegurar en fer-se pública la sentència que l'única conseqüència d'aquesta decisió serà que es degrade més el Cabanyal, o almenys una part, i va advertir que faria l'avinguda en totes aquelles parts que no estan declarades BIC, una afirmació desgavellada des del punt de vista urbanístic que Ramos considera que és tan sols "una fanfarronada de xicot de barri" sense cap base jurídica.

Ramos reclama que es duga a terme la part del PERI que no ha estat paralitzada, que és tota la de la reforma del barri, però és conscient que la degradació afavoreix alguns interessos immobiliaris.

Esgotats ja els dos grans filons de la ciutat per als promotors, el de l'avinguda de les Corts Valencianes i el dels voltants de la Ciutat de les Arts i de les Ciències, la prolongació de Blasco Ibáñez es presentava com el pròxim gran mos per al sector de la construcció. Ramos relata una reunió que va convocar

Juan Bautista Soler, un dels grans promotors de la ciutat, amb els veïns afectats per l'ampliació perquè donaren suport a la prolongació, i també explica que Alejandro Escribano, autor del Pla General d'Ordenació Urbana de València aprovat l'any 1988 i un dels pocs valedors del projecte de l'Ajuntament (Escribano ha cobrat d'aquesta institució per elaborar alguns informes), té un gabinet privat que treballa per als principals promotors de València.

L'Ajuntament, ara, ha presentat un recurs de súplica al TSJ perquè reconsidere la seua resolució, i, en cas de perdre, pot acudir al Tribunal Suprem.

En l'aire, el futur d'una àrea cobejada per molts interessos perquè és una zona que té cada vegada més serveis a prop, com la Universitat, el centre de la ciutat, la platja o el futur Balcó al Mar, però també per molts veïns que aposten perquè acabe l'oblit d'aquest antic poble mariner en el qual volen continuar vivint.

Miquel Calvet

Miquel Domínguez, regidor d'Urbanisme de l'Ajuntament de València, intervé al plenari del 22 de gener del 2001, en què es va aprovar el PERI davant d'una pancarta contrària a les pretensions de la corporació municipal.

Imatge de l'última assemblea de Salvem el Cabanyal, el passat dimecres, dia 6 de febrer. Els veïns d'aquest barri van decidir de continuar amb la lluita perquè l'Ajuntament rehabiliti el Cabanyal.